

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Ν.Π.Δ.Δ.) ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 38, ΑΘΗΝΑ, 10.563, ΤΗΛ. 3222222
ΝΙΚΗΣ 11, ΑΘΗΝΑ, 10.557, ΤΗΛ. 3231230

Πληροφ.:

Αθήνα 18.3.1987

Τηλέφωνο: 32 31 230

Αριθ. Πρωτ. 215

ΘΕΜΑ: "Πανελλήνια Καλλιτεχνική
Έκθεση"

Προς την
Υπουργό Πολιτισμού
κ. Μ.Μερκούρη

Κοιν: 1) Γεν. Γραμ. ΥΠ.ΠΟ.

κ. Κ. Αλαβάνο

2) Δ/ση Καλών Τεχνών ΥΠ.ΠΟ.

Τμήμα Εικαστικών

Κυρία Υπουργέ,

Μετά τα αλεπάλληλα δημοσιεύματα με θέμα την Πανελλήνια Καλλιτεχνική Έκθεση που παραπληροφορούν, το Δ.Σ. του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και η Συντονιστική Επιτροπή που ορίσθηκε από την Γενική Συνέλευση, σε κοινή συνεδρίαση αποφάσισαν να σας ενημερώσουν διεξοδικά με το κείμενο αυτό.

Για να βοηθήσουμε την πολιτική ηγεσία του ΥΠ.ΠΟ. να καταλάβει:

- α) το μέγεθος της αναταραχής, δυσφορίας και απογοήτευσης της συντριπτικής πλειοψηφίας των καλλιτεχνών από την αλλοίωση των στόχων της Π.Κ.Ε. που μέχρι στιγμής βαραίνει στη συνείδηση του κλάδου την Κριτική Επιτροπή,
- β) την κρίση που δημιουργήθηκε και έφθασε σε οριακά σημεία διακινδυνεύοντας την πολύτιμη συνεργασία ΥΠ.ΠΟ. και Ε.Ε.Τ. Ε. ,
- γ) την οδυνηρή έκπληξη, πικρία, αγανάκτηση των καλλιτεχνών αλλά και την διχόνοια που καλλιεργείται ανάμεσά τους από τις απαράδεκτες διαρροές των αποτελεσμάτων, τις προσβλητικές δηλώσεις μελών της Κριτικής Επιτροπής και από τα απαράδεκτα δημοσιεύματα,

μεταφέρουμε στην Υπουργό Πολιτισμού, τις αποφάσεις της Γ.Σ. του Ε.Ε.Τ.Ε. και τους λόγους απάνω στους οποίους βασίστηκαν για να γίνουν πλήρως κατανοητοί .

Αποφάσεις Γ.Σ.

- 1) Η Γ.Σ. δεν εγκρίνει το σκεπτικό και το αποτέλεσμα της κρίσης της Κριτικής Επιτροπής, επειδή δεν εκπληρώνουν το πνεύμα και το γράμμα του κανονισμού της Π.Κ.Ε. του 1987

- 2) Ζητά από το ΥΠ.ΠΟ. να αναγνωρίσει το γεγονός αυτό και να προχωρήσει με το Ε. Ε.Τ.Ε. την πραγματοποίηση της Π.Κ.Ε. ,αλλά σύμφωνα με τις αποφάσεις τής Γ.Σ.
- 3) Αν το ΥΠ.ΠΟ. δεν το αποδεχτεί ,η Γ.Σ. θα υποστηρίξει το αίτημά της με συγκεκριμένες ενέργειες και κινητοποιήσεις.
- 4) Η Γ.Σ. ορίζει συντονιστική Επιτροπή για να βοηθήσει το Δ.Σ. στην υλοποίηση των αποφάσεών της σχετικά με την Π.Κ.Ε.

Το Χρονικό της Πανελλήνιας

Χρονικό από την εμπιστοσύνη στην αγανάκτηση.

Κυρία Υπουργέ,

Η απόφαση για την πραγματοποίηση της Πανελλήνιας φάνηκε ότι θα δώσει λύση στο πολύχρονο αίτημα της συντριπτικής αριθμητικά πλειοψηφίας των καλλιτεχνών και αυτό γιατί η Π.Κ.Ε. για τον κλάδο σημαίνει πολλά.

Είναι γνωστό ότι στον τόπο μας από τη σύσταση του νέου Ελληνικού κράτους (και εκείνο που ενδιαφέρει τις εν ζωή γενιές, από την Γερμανική Κατοχή ως τα τελευταία χρόνια) δεν δόθηκε από την πλευρά της πολιτείας καμιά ουσιαστική ,ηθική και οικονομική ενθάρρυνση στον χώρο των εικαστικών καλλιτεχνών. Παράλληλα δεν δόθηκε καμιά προσοχή στην καλλιτεχνική παιδεία του λαού ,με αποτέλεσμα η συντριπτική αυτή πλειοψηφία των καλλιτεχνών, να αγωνίζεται μέσα στις αντιξοότερες συνθήκες ,χωρίς υποστήριξη.

Από τον κανόνα αυτό ξεφεύγει μιά πολύ μικρή μερίδα καλλιτεχνών, που ξεκινώντας με διαφορετικές ή και τις ίδιες συνθήκες κατόρθωσε με την αξία της ή και από διάφορες συγκυρίες να τύχει ιδιωτικής υποστήριξης. Αυτή όμως η δυνατότητα δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να καλύψει το σύνολο των καλλιτεχνών, να επιμορφώσει το πλατύ κοινό και να αντικαταστήσει την κρατική μέριμνα. Η Π.Κ.Ε. ήταν η μόνη σχεδόν κρατική παροχή για την αντιμετώπιση των βασικών στόχων:

- α) την ηθική ενθάρρυνση και προοπτική οικονομικής ενίσχυσης στο σύνολο των καλλιτεχνών (από τα πρώτα ως τα ψηλότερα σκαλοπάτια της ποιοτικής κλίμακας)
- β) την ανάπτυξη δημιουργικού διαλόγου μεταξύ των καλλιτεχνών της χώρας, που πραγματοποιείται μόνο με την συνύπαρξη σε κοινό εκθεσιακό χώρο, πολύ μεγάλου αριθμού καλλιτεχνών ,εκπροσώπων όλων των τάσεων και αποχρώσεων.
- γ) την ανάπτυξη προβληματισμού και την αφύπνιση του καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος μεγάλης μερίδας του λαού ,μέσα από την προσέγγισή της με το πάνθεον της καλλιτεχνικής παραγωγής. Το πάνθεον αυτό με την πολυμορφία του, προσφέρει την αναγκαία διακλιμάκωση για να μπορεί να αγγίξει τα διαφορετικά στάδια εξέλιξης της κουλτούρας του κοινού και να το ξεναγήσει από τα απλά και καταννητά στα πιο δυσνόητα για τον αμήτορο επιτεύγματα εξατομικευμένης έκφρασης.

Αυτά τα πολύτιμα εκπολιτιστικά στοιχεία συγκέντρωνε η Π.Κ.Ε. και γι' αυτό αποτελούσε μόνιμο αίτημα των καλλιτεχνών, από την τελευταία διακοπή της το 1975 μέχρι σήμερα.

Για την εξυπηρέτηση των ίδιων στόχων άλλωστε, αποφασίσατε την επαναλειτουργία και την συνδιοργάνωσή της με το Ε.Ε.Τ.Ε. Η περικοπή των έργων, που αποφασίστηκε τότε αφορούσε τα ερασιτεχνικά και τα χαμηλής επαγγελματικής αναγκαιότητας κατασκευάσματα.

Η Γ.Σ. του Ε.Ε.Τ.Ε. , για να διευκολύνει την επιλογή αυτή που θα βοηθούσε ποιοτικά την έκθεση , δέχτηκε να περάσουν από κρίση και τα μέλη της, παρ' όλο που έχουν κριθεί όλα στο παρελθόν. Δέχτηκε να κριθούν οι καλλιτέχνες με βάση τα έργα που θα υπέβαλλαν και όχι με το σύνολο του έργου τους.

Το Δ.Σ. είχε ανακοινώσει στη Γ.Σ. ότι η Πανελλήνια θα πραγματοποιιόταν σύμφωνα με τις απόψεις της, όπως επιβεβαιωνόταν από το γεγονός της συνδιοργάνωσης ΥΠ.ΠΟ. - Ε.Ε.Τ.Ε. και από την συνέντευξη Τύπου του Ε.Ε.Τ.Ε., στην οποία αναφερόταν " θέλουμε όσο το δυνατόν να γίνει μια Πανελλήνια άρτια και σωστή. Πιστεύουμε ότι έχουμε ένα αξιόλογο καλλιτεχνικό δυναμικό. Πιστεύουμε ακόμα ότι η Τέχνη δεν πάει μπροστά από τους λίγους, αλλά από τους πολλούς και ότι όλοι οι καλλιτέχνες, λίγο πολύ, συμβάλλουν σε μιά ανεκτικτική πορεία της Τέχνης. Την εικόνα αυτή ακριβώς σκοπεύουμε να δώσουμε."

Μ' αυτές τις προϋποθέσεις πάρα πολλοί καλλιτέχνες υπέβαλλαν τα έργα τους στην διαδικασία της κρίσης. Περίμεναν μετά με πλήρη εμπιστοσύνη στο πρόσωπό σας και στην φερεγγυότητα του Δ.Σ. του Ε.Ε.Τ.Ε. το αποτέλεσμα.

Την πρώτη αναταραχή δημιούργησαν οι φήμες και τα δημοσιεύματα για το μεγάλο αριθμό των προσκλήσεων που έστειλε η Κριτική Επιτροπή . Κι' αυτό γιατί ο μεγάλος αριθμός τους ανέτρεπε τις προϋποθέσεις που είχε δεχτεί ο κλάδος.

Μεγάλος αριθμός καλλιτεχνών διαχωριζόταν από τους υπόλοιπους και πέρναγε με κρίση στο σύνολο του καλλιτεχνικού του έργου , με άνιση επομένως μεταχείριση. Η οδυνηρή έκπληξη όμως που κυφόρησε τις πρόσφατες αποφάσεις της Γ.Σ. (Παρασκευή 13.3.1987) ήταν:

- α) Η αναγγελία παραίτησης του Προέδρου του Δ.Σ. και το δημοσίευσμά του.
 - β) Οι παρεμβάσεις σας στο θέμα της παραίτησης του Προέδρου, παρεμβάσεις που άφηναν έμμεσα να δηλωθεί και η προσωπική σας αντίθεση στο θέμα της συγκεκριμένης κρίσης
 - γ) τα αλεπάλληλα δημοσιεύματα που διέσυραν ονόματα καλλιτεχνών, προσπαθώντας ταυτόχρονα να εξευτελίσουν την ποιότητα του έργου των συνδικαλιστών καλλιτεχνών, για να χτυπήσουν την συλλογική δραστηριότητα του κλάδου.
 - δ) τα δημοσιεύματα μελών της Κριτικής Επιτροπής που άλλος κοινοποιούσε ποσοστά και άλλος προσωπικές κρίσεις πριν της ώρας τους.
- και τέλος
- α) ο απολογισμός του Δ.Σ. του Ε.Ε.Τ.Ε. ο σχετικός με την Πανελλήνια , που επι-

βεβαίωσε την απόρριψη του μεγαλύτερου μέρους των μελών του Ε.Ε.Τ.Ε. , την πλήρη αλλοίωση της μορφής και των στόχων της Π.Κ.Ε.

- β) το πρακτικό της Κριτικής Επιτροπής που ανέφερε ότι " ένα τεράστιο ποσοστό 70 % δεν συγκέντρωνε τις προϋποθέσεις.....διαπιστώθηκε καθαρά ότι υπήρχε ένας υπέρμετρος ερασιτεχνισμός από το ένα μέρος και μιά προχειρότητα επαγγελματική από το άλλο " καταλήγοντας ότι αυτός ήταν ο λόγος" της αυστηρής επιλογής".

Το σημείο αυτό του πρακτικού είναι ύβρις για το πολύ μεγάλο ποσοστό των καλλιτεχνών που απορρίφθηκε, ύβρις κακόβουλη και με χαμηλούς στόχους που αποδείχεται από το γεγονός ,ότι πάρα πολλοί απορριφθέντες έχουν ευνοϊκότατες προηγούμενες κρίσεις, διεθνή βραβεία και μεγάλη προβολή. Πώς είναι δυνατόν ξαφνικά να καταλήξουν σε προχειρότητα και μάλιστα επαγγελματική; Ή να κατηγορούνται για ερασιτεχνισμό καλλιτέχνες με πολύχρονες σπουδές και μετεκπαιδεύσεις.

- γ) Η δημοσίευση του καταλόγου των ονομάτων των επιτυχόντων στην "Ελευθεροτυπία", παρ'όλη την συμφωνία μεταξύ ΥΠ.ΠΟ. και Ε.Ε.Τ.Ε. για τον διακριτικό τρόπο της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων, που κοινοποιήθηκε από το Δ.Σ. την πρώτη ημέρα της Γ.Σ., για να εξευτελιστεί αμέσως την επομένη με την δημοσίευση.

Μετά τα παραπάνω, η Γ.Σ. (στις διήμερες μαζικότερες συνεδριάσεις της) θεώρησε τον κλάδο εξαπατημένο.

Η Πανελλήνια Καλλιτεχνική Έκθεση πριν να ανοίξει τις πύλες της, λειτούργησε σαν μπούμερανγκ ενάντια σ'αυτούς που την προώθησαν, σ'αυτούς που αποσκοπούσε να ενισχύσει.

Κυρία Υπουργέ,

Ο κλάδος έχει αξιοπρέπεια και σκοπεύει να την υπερασπίσει.

Το Δ.Σ. διαβεβαίωσε την Γ.Σ. ότι η πολιτική ηγεσία του ΥΠ.ΠΟ. στάθηκε άψογη, απαριθμώντας τις προσπάθειές σας ,καθώς και του Γεν. Γραμματέα του ΥΠ.ΠΟ. για την διεύρυνση.

Γι'αυτό ο κλάδος ζητάει να λάβετε μέτρα για την ικανοποίηση του αιτήματός του.

Επιρρίπτει τις ευθύνες στην Κριτική Επιτροπή που αυθαίρετα τροποποίησε και υπερέβη τις δικαιοδοσίες της αλλοιώνοντας τους σκοπούς του κανονισμού και μετατρέποντας την Π.Κ.Ε. από ιστορικής σημασίας έκθεση ,σε μιά απλή ομαδική. Την τροποποίηση αυτή πέρα από το τρανταχτό γεγονός της απόρριψης του τεράστιου αριθμού των καλλιτεχνών αποδείχνουν τα παρακάτω:

Στο κείμενο του σκεπτικού της "κριτήρια και προσανατολισμοί της Κριτικής Επιτροπής της Πανελλήνιας Έκθεσης 1987" αναφέρει προς το τέλος χαρακτηριστικά:"αυτό σημαίνει ότι ένα τεράστιο ποσοστό 70 % κρίθηκε ότι δεν συγκέντρωνε τις προϋποθέσεις

για την Π.Κ.Ε. 1987, όπως την οραματίστηκε η Κριτική Επιτροπή.

Αλλά ο κλάδος δεν εναπόθεσε τους δικούς του οραματισμούς στα χέρια της ΚΡ.Επ. που συγκροτήθηκε με τον αποκλειστικό σκοπό να εκκαθαρίσει τον χώρο από την πολύ χαμηλή ποιότητα.

Η Κριτική Επιτροπή ισχυρίζεται ότι την "απασχόλησε η ποιότητα της Π.Κ.Ε. 1987" και ότι τα αποτελέσματα των κρίσεων είναι προϊόν "αυστηρής επιλογής" του έργου με "βάση την ποιότητα αυτή".

Αυτό όμως έρχεται σε αντίθεση με τη νομολογία που περιέχεται στο ίδιο κείμενο, ότι υπήρξαν άλλα κριτήρια για την κρίση και την απόρριψη του 70 % των έργων, ποσοστό που η ίδια η Επιτροπή θεωρεί "τεράστιο".

Τα κριτήρια αυτά απροσδιόριστα και ασαφή, μιά και προέρχονται από κάποιο χώρο "οραματισμών" της Επιτροπής, αφορούν την "ιδεολογία της Πανελληνίας".

Αυτό όμως ξεπερνά κατά πολύ τις αρμοδιότητες της Επιτροπής, όπως καθορίζονται από την Υ.Α., αποδεικνύει συγχύσεις ή παρεξηγήσεις που ποικίλλουν από την αμφισβήτηση της επαγγελματικής ή καλλιτεχνικής ιδιότητας μελών του Ε.Ε.Τ.Ε., σαν τους γελιογράφους, έως τον προβληματισμό εάν η αγιογραφία είναι ζωγραφική ή όχι.

Στο σημείο αυτό ειδικά αναφέρεται σε θέμα λυμένο από τον κανονισμό η Κριτική Επιτροπή. Γράφει π.χ. "η Αγιογραφία, κρίνουμε ότι δεν μπορεί σήμερα να ενταχτεί στην ζωγραφική καλλιτεχνική δημιουργία. Αλλά, επειδή ο κλάδος αυτός του Καλλιτεχνικού Επιμελητηρίου συνεχίζει την ενεργό παρουσία του στην διακόσμηση των εκκλησιών, την εντάξαμε στον χώρο της διακόσμησης". Φανερό η επιπολαιότητα, με την οποία η Κριτική Επιτροπή αντιμετώπισε τον ρόλο της. Την ένταξη της αγιογραφίας στον χώρο της διακοσμητικής, είχε ρυθμίσει προκαταβολικά η Υ.Α. που δεν έκανε τον κόπο, όπως φαίνεται, να διαβάσει η Κριτική Επιτροπή.

Για τους παραπάνω λόγους, η Γ.Σ. δεν δέχεται το αποτέλεσμα των κρίσεων της Κ.Ε. και ζητάει το νέο διορισμό Κ.Ε. με τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες, που απορρέουν από τους στόχους της Π.Κ.Ε. όπως συμφωνήθηκαν μεταξύ ΥΠ.ΠΟ. και Ε.Ε.Τ.Ε.

Παρ'όλα αυτά δεν αμφισβητεί την κρίση της Κ.Ε. για τα έργα των επιλεγμένων και των προσκεκλημένων. Στόχος δεν είναι η ταλαιπωρία των άξιων συναδέλφων, αλλά η δικαίωση και των υπόλοιπων άξιων.

Δεν αμφισβητούμε ότι τα ΥΠ.ΠΟ. συγκρότησε Κ.Ε. σύμφωνα με τις απόψεις του Δ.Σ. του Ε.Ε.Τ.Ε. θεωρούμε λυπηρό που και τα 4 μέλη-εκπρόσωποι του Ε.Ε.Τ.Ε. δεν κατόνησαν τον ρόλο τους. Αλλά η Κ.Ε. είναι σώμα ανεξάρτητο από το Ε.Ε.Τ.Ε.

Πέρα όμως από τις ευθύνες της Κ.Ε. και της διοργάνωσης, βέβαιο είναι ότι το σύνολο των καλλιτεχνών δεν έχει ευθύνες και δεν είναι δυνατό να την πληρώσει τόσο ακριβά μόνο εκείνο.

Η Πανελλήνια δεν πρέπει να καταλήξει στο φιάσκο που προετοιμάζεται, ούτε να ματαιωθεί.

Πρέπει να γίνει όπως συμφωνήθηκε.

Ζητούμε από σας να προβείτε στις άμεσες ενέργειες που χρειάζονται για την επανόρθωση.

Το Δ.Σ. του Ε.Ε.Τ.Ε.